

PRENUMERATA

Kurjera Warszawskiego wraz z dodatkiem porannym:
W Warszawie: rocznie rs. 9, półrocznie rs. 4 kop. 50, kwartalnie rs. 2 kop. 25, miesięcznie kop. 75.
 Za odosłanie do domu dopłaca się miesięcznie kop. 5.
Na prowincji i w Cesarstwie: rocznie rs. 12, półrocznie rs. 6, kwartalnie rs. 3, miesięcznie rs. 1.
Za granicą: miesięcznie rs. 1 kop. 50.
 Numer pojedynczy bez dodatku kop. 5; dodatek poranny kop. 3.

KURJER WARSZAWSKI.

Wychodzi w dni powszednie wieczorem, w niedziele i święta rano, a nadto wychodzą stale w dni powszednie, z wyjątkiem dni poświęconych, dodatki poranne.

ROK SIEDMDZIESIĄTY.

Ogłoszenia i prenumeratę przyjmuje kantor Kurjera Warszawskiego codziennie od godziny 8-ej rano do 8-ej wieczorem, w niedziele i święta od godziny 10-ej rano do 1-ej w południe.

Redakcja, Administracja i Drukarnia: Plac Teatralny nr. 9.— Telefon Redakcji nr. 126.— Telefon Administr. 141.

OGŁOSZENIA.

Reklamy: za jeden wiersz garmontowy albo jego miejsce pierwszy raz 25 kop., każdy następny raz kop. 20.
Nekrologja: za wiersz 15 kop. Zwyczajne ogłoszenia: za jeden wiersz pititowy albo jego miejsce, pierwszy raz 10 kop., każdy następny raz 8 kop.
Małe ogłoszenia za jeden wyraz po 2 kop. każdy raz; ogłoszenie minimum 20 kop.
Nadesłane: za jeden wiersz garmontowy rs. 1.
 Ogłoszenia od Kurjera przyjmuje także E Büro Rajchmana i Frenclera ulica Senatorska.

Wiadomości dworskie.

— Otwarta w d. 23-im b. m. w gmachu Towarzystwa sztuk pięknych w Petersburgu wystawę rzeczy zwiedzić weszła sobotę: Ich C. Mości Najjaśniejsi Państwo, oraz Ich C. Wysokości: Cesarz-wicz Następca Tronu i Wielcy Książęta Jerzy Aleksandrowicz, Sergjusz Aleksandrowicz z Małżonką Elżbietą Teodorówną, Paweł Aleksandrowicz z Małżonką Aleksandrą Jerżówną, Dymitr Konstantynowicz, W. Książca Marja Aleksandrowna z Małżonką Ksiejem Edymburskim i W. Ks. Eugenia Maksymiljanówna Oldenburska. Najjaśniejsi Państwo raczyli przyjechać o godz. 2-ej m. 40 i powitani zostali przy wejściu przez cały komitet. Wszedłszy na piętro, Najjaśniejsi Państwo wraz z Osobami z Familji Cesarzkiej oglądali wystawę, przyczem objaśnił udział akademik Benoit. Najjaśniejsza Pani nabyła kilka obrazów. Podczas pobytu Ich Cesarzkich Mości i Ich C. Wysokości sekretarz Towarzystwa, N. P. Sobko, wręczył Najdostojniejszym Gościom po ilustrowanym egzemplarzu katalogu wystawy. Najjaśniejsi Państwo opuścili wystawę o g. 3-iej m. 30. W wigilię dnia tego wystawę zwiedził Prezes akademji sztuk pięknych J. C. W. W. Książę Włodzimierz Aleksandrowicz.

(Praw. wiad.)

— W dniu jutrzejszym odprawione będą solenne wotywy w kościołach:
 św. Jacka (po-dominikańskim), przed ołtarzem Matki Boskiej Różańcowej, na intencję braci i sióstr bractwa Różańca św., o godz. 7-iej zrana;
 Opieki św. Józefa (panien wizytek), jako w pierwszej sobotę rozpoczętego miesiąca, o godz. 9-iej zrana, z wystawieniem N. Sakramentu;
 — św. Ducha (po-paulińskim) ku czci Matki Boskiej Częstochowskiej i przed Jej ołtarzem, o godzinie 9-iej zrana—i
 św. Anny (po-bernardyńskim), na intencję arcybractwa czci Niepokalanego Serca N. Panny Marji, o godz. 9-iej zrana, poczem, o godz. 10-iej zrana, z powodu pierwszej soboty rozpoczętego miesiąca, odprawiona będzie msza św. żałobna, z odśpiewaniem psalnu de profundis za dusze zmarłych członków tegoż arcybractwa, oraz wotywa ku czci św. Bartłomieja, patrona kowali.
 — Nabożeństwa pasyjne odprawione będą w dniu jutrzejszym, o godz. 4-iej po południu, w kościołach: Opieki

św. Józefa (panien wizytek) i św. Kazimierza (panien sakramentek).

PRZEGLĄD POLITYCZNY.

Dziś już w niektórych okręgach niemieckich przy-stępują wybory ponownie do urny; walnym dniem wyborczym będzie wszelako dopiero jutrzejszy. Uwaga powszechna wyrażona do najwyższego stopnia; wynik wyborów ściślejszych zależy bowiem w ogromnej większości okręgów od postanowień przyjętych na miejscu. Komitety centralne oddzielnych frakcyj, urzędujące w Berlinie, niezadowolone są z wielu tych postanowień.
 W stolicy niezadowoleni są z kompromisu, zawar-tego pomiędzy kartelowcami a wolnomyślnymi w Wroclawiu. W jednym z okręgów tamtejszych kartelowcy postanowili głosować za kandydatem wolnomyślnym, redaktorem Vollrathem, w drugim wolnomyślni za konserwatywnym naczelnikiem pro-wincji, v. Seydewitzem. Obliczono jednakże, że dzięki temu kompromisowi p. Seydewitz przejdzie z pewnością, wolnomyślni zaś p. Vollrath mimo po-parcia kartelowców ulegnie socjaliście. Gdzież tu zatem korzyść dla przyjaciół politycznych p. Rich-tera?

Komitet katolików wirtemberskich postanowił gło-sować przy wyborach ściślejszych wszędzie za de-mokratami, gdzie tylko ci ostatni wchodzi w kombi-nację, tylko w Stutgardzie z nacjonal-liberalami przeciw socjaliście. Dzięki tej pomocy południowo-niemiecka partja ludowa (Volkspartei), nienawidząca serdecznie ks. Bismarka i mająca swoje własne poglądy na wadliwość ustroju dzisiejszego zjedno-czonych (czytaj: sprusaczonych) Niemiec, urosnie do dziesięciu conajmniej głosów.

Nacjonal-liberali uskarżają się na wolnomyśl-nych, że nie chcą im dopomóc do odzyskania góru-jącego stanowiska, na którym gnębili słowem i cyfrą tych samych, o których pomoc dzisiaj kołoczą. Na-tionalzeitung woła, że p. Richter zaprzedał liberalizm katolickiemu wstecznictwu. A ileż to razy ci sami nacjonal-liberalowie zaprzędawali sumienie i poczucie humanitarne, z radosnym zapalem głosząc za wszelką krzywdą słabszych, za wszelką ustawą wy-jątkową?

Grożą oni dzisiaj, że w drugim okręgu wyborem,

kędy Virchow idzie jutro w zapasy z socjalistą, wstrzymają się od głosowania, jeżeli wolnomyślni nie dadzą im poparcia gdzieindziej. W okręgu sa-gańsko-sprotawskim kartelowcy postanowili już na-wet dołożyć wszelkich starań, aby nie dopuścić wy-boru innego, równie poważnego przewodzący wolno-myślnych, Forckenbeka.

Najwięcej uczą zawsze cyfry. Według relacji urzędowej, złożonej biuro izby poselskiej w Berlinie, d. 20-go b. m. głosowało ogółem w Nienaczach 7,031,460 wyborców. Z tej liczby głosów padło na konserwatystów 919,646, na wolno-konserwatystów 457,936, na nacjonal-liberalów 1,169,112, razem przeto na kartelowców rządowych 2,546,649; na przeciwników zaś kartelu padło razem 4,484,766 głosów, a mianowicie: na wolnomyślnych 1,147,862, na centrum i welfów 1,420,438, na socjalistów 1,341,587, na partję ludową 131,438, na pelaków 245,852, na alzateczyków 100,479, na dzikich 97,109.

W porównaniu z liczbą głosów, oddanych w roku 1877-ym, przyrost u socjalistów wynosi 567,405, u wolnomyślnych 202,561 (w depeszy wczorajszej cy-fra ta błędnie powiększoną została o jedno zero), u partji ludowej 22,066, u dzikich 71,206. Może ta ostatnia cyfra wyborców, nienależących do żadnego z dzisiejszych stronnictw, niezorientowanych w te-raźniejszości, stanowi zawizek jakiegoś nowego ugrupowania się stronnictw, zapowiedź jakichś no-wych hasel politycznych? Wszystkie inne stronnictwa urosły ze swojej siły dotychczasowej: karte-lowcy 999,163 głosów (w tej liczbie nacjonal-liberali 489,046), centrum 206,657, alzateczycy 147,175 gło-sów.

Po zeskanotowaniu szwajcarom pomysłu zwolania konferencji robotniczej na dzień 5-ty maja, do Berna i cofnięcia się ich wobec przepotężnego głosu z Berlina, rząd niemiecki rozesał we wtorek formal-ne zaproszenia na konferencję berlińską, która od-będzie się w d. 15-ym marca. Anglja, Francja i Bel-gja przyobiecały ostatecznie swój udział, aczkolwiek z zastrzeżeniami; będą one stanowiły zapewne grupę opozycyjną, przeciwną wszelkim ograniczeniom wolności pracy u dorosłych.

W poniedziałek rozpocznie się w angielskiej izbie gmin zażarta walka o wniosek rządowy, zalecający podziękowanie trzem sędziom, którzy roztrząsali oskarżenie, podniesione przeciw Parnelowi i jego to-warzysom przez redakcję Timesa. W tem „podzię-

Poemat pana Mistyficińskiego.

II.

(Dokończenie.)

Wzruszająca chwila czulego pożegnania z Faustem, który zwierza się po cichutku Elżbietce, że zazdrości Walentemu...

Wszyscy wznoszą się ku najwyższemu obłokom, a chór mistyczny—zupelna podobizna tego, co wień-czy drugą część „Fausta” Goethego—śpiewa:

Co najniesmaczniejsze,
 To tu smakowało;
 Co najczudaczniejsze,
 To tu królowało;
 Co może paskudne,
 Wybaczcie tu nam;
 Co wieczyście—nudne.
 Pociąga nas tam!

Na tem kończy się „tragedja”, ale dzieło pana Mi-styficińskiego obejmuje jeszcze duży epilog, iskrzący się również humorem. Ruchliwej akcji i satyry znajdziesz tam może więcej, niż w samym poemacie, ale tym razem szyderstwa grotki skierowane są wprost przeciw owemu motłochowi scholastyków, tępych hemorhoidarjuszów, co pracują—po dwanaście go-dzin dziennie nad obliczeniem liter w „Fauście”, al-dzin z głębiem myśli, ukrytej wrzekomo w takim a takim niespodzianym efekcie dramatu. To sa wie-

ściwie dwa główne typy pasorzytów, niszczących nie-śmiertelny utwór wielkiego Niemca.

Jedni zbierają najśmieszniejsze drobiazgi faktyczne, mające związek z osobą i twórczością wieszczą; drudzy podsuwają mu wszędzie aluzje i alegorje. Dwie te halsztry uczonych i piwożów zarazem ze-brały się w knajpce Walentego na walne narady i—jakże żalują—iż nie mogą tu dla szczupłości miejsca uraczyć czytelnika kilkoma bodaj stronicami tych mądrych sporów!

Przywódcy głębokomyślnych komentatorów od-powiada szperacz:

„Cóż duch! Duch—to nic! W naszym cechu nie ma dlań miejsca. My posiadamy daleko czulszy duchomierz. Gdy potrzeba obsadzić katedrę i wywiedzieć się o kwalifikacjach kandydata, wtedy najgorszem świadectwem jest pochwała: „To człowiek ducha”. Precz z takim!

Zaś chór zbieraczów literackich śpiewa:

„Kiedy napisał on ten wiersz, o szóstej czy o siód-mej, a może punktualnie o wpół do ósmej?... Ach, gdyby kto mógł zliczyć guziki u jego surduta, i wło-sy w jego czuprynie, ten dotarłby z pewnością do najrdzenniejszego siedliska prawdy.

Niechaj więc zamrze estetyka,
 Niechaj zakwitnie arytmetyka.

Dalej więc dźwiatwo do świątyni okrucichów daż kro-kiem uroczytym.”

Chór objaśniaczów nie pozostaje w tyle i wzywa do bacności, „albowiem poeta to ukrywa; unika

on wszystkiego, co oznacza tylko siebie samo, i oczekuje odkrywcę, coby wyluskał ideę...

„Co łatwe do zrozumienia, to—zwyczajny, co-dzienny razowiec, zagadka zaś poety to—najsmacz-niejszy z jego pieca obwarzanek. Juffallera! Juffal-lera!

„Najczęściej promienieje czarodziejskie światło poezji i gdy człowiek daremnie łamie sobie nad nią głowę. Juffallera!”

Literackie baby z haczykami dopelniają:
 „Niech się nazywa Goethe, Schiller, Ramler, bez nas, bez kachmaniarzów, będzie tylko jakąś. Ju-fifallera!”

Dysputy ożywiają się z każdą chwilą. Co chwila to inny komentator wdziera się do sali i do piekielnej wrzawy rozgadanych polemistów dołącza swój pisk. Jeden przeciąga drugiego w śmiałym i coraz to bardziej abstrakcyjnym i metafizycznym tłumacze-niu Fausta.

Anglik, Mr. Wedge, którego chcą gwałtem wyrzu-cić za drzwi, w obawie konkurencji, albowiem w swej obłąkanej manji przerasta najdziejotyczniejszych z goetystów niemieckich, dowodzi, że „Faust” to dzie-je cywilizacji niemieckiej; w pierwszej części—mroczne średniowiecze, w drugiej postęp ku huma-nizmowi w walce z zabobonami, ciemność—to umy-słowa ciemnota; światło, słońce—to źródło wszelkiego duchowego życia, natomiast księżyc to panowanie kościoła; powietrze: to ideal; opary: pszlachetne uczucia; chmury: ich nagromadzenie, skłębienie i różnorodność; ogień: oświata; ziemia: żywioł pra-

kowaniu" mieściłoby się pośrednio uznanie winy Parnella lub oczyszczenie go z zarzutów w opinii parlamentu. Chodzi przeto nie o formę, lecz o samą treść rzeczy. Gladstone i Parnell stoczą walkę nieublaganą z rządem i większością. Br. Z.

Z Petersburga.

Korespondencja własna Kurjera warszawskiego.)

Petersburg 27-go lutego.

Kwestja reformy gimnazjalnej poruszyła obszerne kółka społeczne, jak o tem świadczą nadchodzące w ostatnich czasach podania szlachty z różnych gubernij do ministerjum oświaty. Dotychczas dzienniki zaregistrowały trzy tego rodzaju podania, a mianowicie: od szlachty smoleńskiej, orłowskiej i kurskiej. Treść wszystkich próśb wzmiankowanych jest jedna: petentom chodzi głównie o ulżenie uczniom, o taką reformę wykształcenia średniego, która dawałaby możność młodzieży nabywania zaokrąglonej wiedzy, bez uszczerbku dla ich sił fizycznych. Dopiero w szczegółach podania się rozchodzą; jedni żądają mianowicie prostego skrócenia kursu, inni usunięcia przewagi klasycyzmu, inni nareszcie pragnęliby szkół ogólnych z cechami zakładów naukowych realnych. Charakterystyczną jest rzeczą, iż szlachta orłowska wyraża życzenie, aby do komisji, zajmującej się reformą szkół, zaproszeni zostali lekarze. Końcem końców to zainteresowanie się ogółu świadczy najlepiej o żywotności jego i ministerjum oświaty, pomijając nawet szczegóły, co do których różnią się nieraz sami specjaliści, zechce zapewne uważać wzmiankowane głosy, jako pewnego rodzaju wyraz opinji, godzącej się co do jednego, a mianowicie, iż niezbędnym jest ulżenie uczącej się młodzieży.

Jakkolwiek w sprawie reformy gimnazjalnej tak żywy udział przyjęła szlachta ruską, wszakże Mosk. wied. w głosach prasy, przemawiającej w duchu ulżenia uczniom, zobaczyły dążności do „zdemokratyzowania” szkół, skutkiem możliwego udestynowania jej kursu. W odpowiedzi na to w jednym z ostatnich numerów pisał *Nowosti*: „Nie chodzi tutaj bynajmniej o zrównanie szkół średnich lub dostępność gimnazjów, które i bez tego stały otworem dla wszystkich stanów, nawet za czasów pańszczyznianych. Idzie tu o należyte zreformowanie wykształcenia gimnazjalnego, bez względu na to, kto uczy się w szkole. Dwudziestoletnie doświadczenie przekonało dostatecznie, że obecnie programy gimnazjalne, być może zawierają w sobie poważne „trudności” dla uczących i uczniów, ale nie dają, niestety, poważnego wykształcenia. Tysiączne fakta dowiodły, że w ostatnich czasach obniżyły się w sposób wybitny nawet zdolności literackie wśród młodzieży. Liczni profesorowie uniwersytetów dowodzą, że uczniowie, posiadający t. zw. świadectwa dojrzałości, utiesniają na egzaminach z historii lub prawa państwowego epoki historyczne, nie spostrzegając nawet swego błędu. Świecące pustkami fakultety filologiczne dowodzą nadto, o ile zamilowania zdołały wzbudzić długoletnie studja filologiczne w szkole średniej. Wszyscy wiedzą, że czytanie samodzielne daleko więcej wpływało na rozwój umy-

słowy młodzieży, niż wszelkie lekcje i egzamina. Tymczasem dzisiejsze programy szkolne nie zostawiają nawet czasu na czytanie, a ten, kto od młodości nie przywykł do czytania samodzielnego, ten zawsze z pewnym wstrętem brać będzie do ręki dzieło poważniejsze. Tego rodzaju ludzie zadawalniać się będą potem strawą lekką a mało pożyteczną; pierwszym lepszym pisemkiem lub romansiem bulwarowym. Nikomu tedy nie chodzi o obniżenie lub podwyższenie poziomu wykształcenia średniego. Można przesyypać piasek lub prznosić kamienie z miejsca na miejsce w pocie czoła, aż do zupełnego wyczerpania; czy świadczyć ma to jednak o wielkiej pożyteczności pracy? A właśnie stronicy dzisiejszego systemu sprzeczają całą swą argumentacją do owych niby wielce pożytecznych „ćwiczeń” (przesypywanie piasku i t. d.), widząc w swych przeciwnikach—zwolenników „skróceń i ułatwień” kursu, jakby wielce szkodliwych dla całości wykształcenia.”

O głośnej dziś sprawie Skublińskiej i s-ka dzienniki tutejsze dały obszernie artykuły, omawiające szczegóły tego niezwykle w zwierzęcości swej morderstwa. Najobszerniej, korzystając z waszego *Kurjera*, rzecz samą opisał *Nowosti*. Zamieścili one dwa kilkuzłotowe artykuły, w których streścili obiektywnie szereg epizodów tej zbrodniczej historii.

Wracając do sprawozdań z tej strasznej sprawy, muszę zanotować tutaj informację gazety *Nowosti*, oczywiście na jej odpowiedzialność. „Dowiadujemy się — pisze wzmiankowana gazeta — iż świeżo powstał projekt zorganizowania w Warszawie oddziału petersburskiego towarzystwa „Jaselka” (*Jasli*). Byłoby pożądanem — dodaje od siebie gazeta — aby osoby, od których to zależy, wzięły się energicznie do poparcia tego pożytecznego zamiaru.

Sprawa Skublińskiej przypominała prasie petersburskiej istniejący, a podobno bliiski urzeczywistnienia projekt gruntownego zreformowania prawa o dzieciach nieprawych. Projekt obejmuje szereg ulg co do formalności o adoptowaniu dzieci nieprawych. Tak np. małżonkowie, zawierający związek ślubny, mogą adoptować swe potomstwo naturalne przez proste wpisanie ich do ksiąg metrycznych. Jednocześnie postanowiono podobno uczynić adoptację zależną wyłącznie od woli ojca nawet w wypadku, jeżeli małżeństwo nie zostaje zawarte.

Swiet, który przytoczył powyższe punkta projektu, dodaje w końcu: „Byłoby pożądanem, aby nowe prawo nie ograniczało się na tem i pomyślało jednocześnie o losach tych nieszczęśliwych, którzy nie znają imienia ojca ani matki. Wymagałoby tego słusność i — sprawiedliwość.

Głosy publiczne.

Pracownia miejska włocławska.

Szanowny redaktorze!

W celu wyjaśnienia sprzecznych poglądów, krających w naszym mieście co do dalszej egzystencji i działalności „Pracowni higienicznej miejskiej” w Włocławku, racz szanowny redaktorze pomieścić w *Kurjerze warszawskim*, jako najpoczytniejszym u-

nas dzienniku, następujące wyjaśnienie, które w porozumieniu z lekarzem miasta Włocławka, dr. Certowiczem, przesyłamy.

Będąc właścicielem apteki w Włocławku, od dawnego już czasu zwracałem baczną uwagę na kwestje sanitarne naszego miasta, i w roku 1879-ym z polecenia komitetu sanitarnego wykonałem analizę chemiczno-mikroskopową wód w studniach i źródłach miejskich, a rezultat badań w odczytach publicznych wygłosiłem; skutek był ten, że magistrat ówczesny niektóre ze studzien dostarczających zakażonej wody zamknął, inne oczyścił i do porządku doprowadził.

Rozpowszechniające się coraz bardziej fałszowanie materiałów spożywczych zniewoliło mnie do analizowania ich, czynność ta jednak wykonywana była dorywczo, i dopiero przed dwoma przeszło laty, z utworzeniem w Włocławku posady lekarza miejskiego, i zajęcia jej przez dr. Certowicza, badania te przybrały pewien systematyczny i stały kierunek, co wymagało znowu utworzenia specjalnej pracowni, zaopatrzonej w niezbędne aparaty i przyrządy. Naturalnie, że wszystkie analizy wykonywałem bezinteresownie, li tylko powodowany filantropją na widok ogromnych nadużyć przekupniów i handlujących. Prace i rozbiory, przeprowadzone w laboratorium, ograniczały się jednak do produktów najpiękniejszej potrzeby, z tej prostej przyczyny, że nie byłbym w możności ponoszenia zbyt wielkich kosztów na materiały, przyrządy i utrzymanie laboratorium.

Rok temu, po sprzedaży mojej apteki, rzuciłem myśl utworzenia stałej „Pracowni higienicznej miejskiej”, i poparty przez dr. Certowicza, zbolełem przedstawienie do magistratu, obowiązując się urządźć własnym kosztem pracownię chemiczno-mikroskopową miejską, przeprowadzać w niej wszelkie rozbiory i analizy, jako też kontrolę mikroskopową nad bitami w mieście wieprzami (około 5,000 sztuk rocznie), za zwrotem wyłącznie tylko kosztów utrzymania pracowni, tj. materiałów, renowacji naczyń i opłaty za lokal; ażeby zaś i tą małą sumą nie obciążać niezbyt zasobnej kasy miejskiej, podałem projekt pobierania stałej opłaty od rzeźników za mikroskopową rewizję każdego wieprza, z czego powstałaby suma nietylko wystarczająca na pokrycie kosztów utrzymania pracowni, lecz dająca jeszcze pewien rezerwant, który powiększony karami, wymierzanymi przez sądy za fałszowanie materiałów spożywczych, mógłby być obróconym na sanitarne potrzeby miasta.

Przedstawienie moje zostało przez prezydenta i radnych miasta nader chętnie przyjęte, projekt kontraktu wypracowany, ugoda z rzeźnikami zrobiona, i cały elaborat, poparty przychylnym wnioskiem pana naczelnika powiatu, odesłany został do Warszawy, dla zatwierdzenia go przez władzę wyższą. Ja ze swej strony, zwiedziliśmy w kilku zagranicznych miastach podobnego rodzaju pracownię higieniczną, dokompletowałem aparaty i przyrządy, i przy istniejącej już pracowni chemiczno-technicznej utworzyłem specjalny oddział pracowni higienicznej miejskiej, z jaknajszerszem uwzględnieniem kierunku bakterjologicznego.

Z szacunkiem J. Boczkowski

Włocławek d. 30-go stycznia.

ktyczny; pole: ścisły rozum; węgle: przepalone idee dawnej cywilizacji; metale: cnoty i t. d. i t. d.

W tym duchu mniej więcej prawia wszyscy, a ogółem wiążą, tworzą całkiem wierne zwierciadło tych nonsensów, jakie goethomania napłodziła i płodzi do dziś jeszcze, i tych jarmarcznych bójek, jakie ona wywołuje.

Gospoda Walentych zamieniła się w pijaną targowicę, nie pomaga już wygrzebany z kłoci krowi dzwonek, mający przywracać porządek. Od krzyków przechodzi do wymysłów i pogrozek. Wkrótce dzwonek służy za pewnik, wymierzony w czyjąś głowę; zaczynają latać po powietrzu kulki, a gdy jeden z nich musnął twarz Basieczki, państwo Walentowie, niewiele myśląc, zabierają się energicznie do szanownego towarzystwa i jednego po drugim wypychają za drzwi.

Na opróżnionej widowni zawiazuje się niebawem ciekawa rozmowa. Przybywa bowiem jakiś „stary jegomość” z promiennem czołem i wspaniałą postawą, od której jaśnieje się w izbie, i usługującemu Walentemu opowiada w pięknych słowach, czemu jest teraz Faust, jakie ciężkie przeżył koleje; poucza najwznie gospodarza, jak to nawet w niebie pracować trzeba, myśleć i tworzyć, albowiem doskonałości nawet tam nie ma, doskonałym jest tylko sam Bóg.

Potem znów widzimy nowego gościa. Spostrzeższy sędziwego pana, zbliża się do niego i przedstawia się:

Jam jest twórcą poematu:
Faust, tragedji trzecia część
W duchu druczku napisana.

I my więc zaprezentujemy czytelnikowi suchwałca: Jest to słynny estetyk niemiecki Vischer, przed trzema laty zmarły; heglista nieco w swych poglądach na piękno i sztukę, i myśliciel bardzo „pikantny” a zarazem rymopis i stylistą wielkiego talentu.

Zaś owym starym panem z wyniosłym czołem jest sam Goethe. Groźnym spojrzeniem obrzuca on śnieszka i nie daje mu przyjść do słowa. Trzeba albowiem wiedzieć, że pan Mistyficiński nietylko opełtańców goethomanji wydrwiwa, ale i samemu piewcy, koryfeuszowi poezji niemieckiej, prawdziwemu olimpijczykowi, rzuca w twarz szyderstwo. Nie może mu darować mglistości i potargania dramatu w drugiej części, nie może wybaczyć apelacji do szerokich pleców teologów kościelnych.

Mimo surowe miny i giesta poety, Mistyficiński, uzbrojwszy się w odwagę prawdziwego a rozumnego ojca, wykazuje plamę na słońcu: „W drugiej części nie znajduję ani jednego zdania, ani jednego wiersza, któryby nie był dziwadłem, manierą, sprowadzającą istny zawrót głowy, jak gdyby psotny chochlik zakradł się do mózgu... Gdybym miał do czynienia z tobą tylko, ostrze mojego pióra próżnowałoby, ale mię do rozpaczki doprowadza owa czerń filistrów, pietystów, famulusów itp., dla których ty jesteś bożyszczem.”

Surowy krytyk nie chce być obłudnym; staje przed obliczem genialnego wieszca z wyższego rozkazu, ażeby uzyskać potwierdzenie potępiającego wyroku niebios; ale mimo to nie zebrze łaski, bo nadewszystko miluje użeczność i prawdę. A że wielbi on nadto zasługi zarówno *Faust*, jak i inne dzieci tego same-

go ducha, i nie jest ślepym na niewygasające nigdy piękno najpiękniejszego z poematów ogólnie ludzkich, o tem świadczy monolog, pełen zachwytu i spógowanego dojrzałym rozsądkiem zapалу dla Goethego; monolog ten jest najwyższym hołdem, na jaki zdobyć się może poeta wobec poety...

I oto stopniowo rozehnurza się twarz sędziwego pana. Czuje on, że nie jest krzywdzonym, lecz po raz pierwszy częstowanym słowami szczerości; przypomina sobie, że sam uznawał w duchu niejedną z wytkniętych świeżo błędów i — dwaj mężowie rozstają się pogodzeni, przyjaźnie uściśnięwszy sobie wrogię niedawno ręce.

Ale odważny Mistyficiński wie, że go czeka męczńska, mimo przebaczenia mistrza, śmierć. W rzeczy samej zaraz potem wyskakuje z pieca Mefistofeles ze sforą kociaków i wraz z niemi rzuca się na satyryka. Uczępiwszy się swej ofiary, wróży jej, że nigdzie i nigdy nie zazna spokoju, że go przesładować będą we wszystkich kątach świata; a tymczasem z pomocą drapieżników po krótkim szamotanii się porywa go ze sobą i znika w rozżarzonych węglach kominka.

Tak więc zgubiła Mistyficińskiego dziatwa własnej jego fantazji.

Myśl wszakże od początku do końca jasna — nieprawdaż. Zbyteczna omawiać ją bliżej; niechaj więc starczy za epilog uwaga, że utwór ten jest jednym z najdodatniejszych, wyjątkowo niezależnym, objawem krytyki i zarazem poezji niemieckiej...

Cezary Jellenta.

Ty jedna...

Bliskiej... dalekiej...

Ty jedna tylko, coś mi białą twarzą
Błyszczała w życia chmurnego odmiecie,
Przez ciche słowa, które kochać każą,
Przez bratniej duszy miłosne zaklęcie,
Możesz w spoczynek przemienić najcichszy
Tę burzę uczuć, co się we mnie wicherzy.

Gdybyś wiedziała, jak po cierniach życia
Trudno samemu isć z dumną pogardą,
Szalonym tłumom zazdrościć z ukrycia,
A świecić twarzą obojętną, hardą,
Suche mieć oczy i pogodne skronie,
Kiedy, jak wulkan, serce ogniem płonie?

Gdybyś wiedziała, gdy m zdała od ludzi,
Ile z mych oczu biegnie łez tajonych,
Ile się pragnień w moim sercu budzi,
Niezrozumianych, niezaspokojonych,
Ile tęsknoty w moich modlitw hymnie,
Jak dobry anioł stanęłabyś przy mnie.

Ale ty nie wiesz, odemnie daleka,
Żem taki smutny, żem taki samotny,
Że moja dusza do ciebie ucieka,
Że się do ciebie, jak ptak, zrywa lotny,
Że mnie porwały wichry w swe uściski,
Że błyskawiczne oplotły mnie błyski.

Ach! Ja nie marzę o życiu bez burzy,
One hartują i serce i ducha,
Gdy w smutnych mrokach niebo się zanurzy
I piorunami krwawymi wybucha,
Kiedy żywioły wściekłe toczą wojny,
Ja cichy jestem, ja jestem spokojny.

Ale po burzy, kiedy cisza w okół,
Pragnę siostrzaną duszę mieć przy sobie,
Wtedy duch tęskny zrywa się, jak sokół,
I do stóp twoich leci w łez żałobie,
I niewidzialny u stóp twoich pada,
Jak gwiazda czysta, zasmucona, blada.

Chciałbym swą głowę złożyć na twem łóżku,
I słuchać cudnej pieśni twojej cichej,
Chciałbym całować twoje białe skronie
I ustek drżących różane kielichy,
I marzyć z tobą pogodnie, słonecznie,
I tak u stóp twych zostać wiecznie... wiecznie...

Gdy w jasne głębie twoich źrenic patrzę,
Kiedy w nich czytam tłum uczuć tajonych,
Wiem, że moc żadna dla ciebie nie zatrze
Tej cudnej doby, tych marzeń przesnionych,
Więc wtedy wierzę, że chwile najkrwawsze
Nie złamią duchów złączonych na zawsze.

Gdy trzeba — pójde i będę miał siłę
Rozkazać sercu, co rwie się i zgrzyta,
Ani na marzeń skarżyć się mogile,
Ani narzekać, jak lutnia rozbita,
Będę miał siłę isć sam nocą czarną
I w ludzkie piersi rzucać pieśni ziarno.

Ale pamiętaj, że wtedy oboje,
Jak potępińcy, przejdziemy przez życie,
Że wyschną dla nas wszystkie szczęścia zdroje,
Że wszystkie gwiazdy zgasną na błękitcie,
Że będzie ciemno na ziemi i niebie,
Że będzie pusto... dla mnie i dla ciebie...

Or — ot.

WIADOMOŚCI BIFŻĄCE

1 = Z dzienników petersburskich dowiadujemy się, że pojawiły się już w obiegu żetony dla osób, posiadających wykształcenie uniwersyteckie. Żetony tego rodzaju nosili dotychczas wyłącznie wychowawcy wyższych szkół specjalnych.

= Dzienniki petersburskie donoszą, iż ministrem dóbr państwa zamierza zastosować niebawem szereg środków, mających na celu rozwój jedwabnictwa w obrębie państwa.

= Now. wr. dowiaduje się, iż z powodu głośniejszej sprawy Skublińskiej i jej pomocniczek władza wyższa postanowiła zająć się energicznie rewizją ustawy domu podrzutek w Warszawie.

= P. o. oberpolicmajstra m. Warszawy przekonany, iż jedną z główniejszych przyczyn częstych słabości i przedczesnego wycieńczenia klasy robotniczej jest niehygieniczne odżywianie się przy zbyt niemyślnym napojów wyskokowych, przyszedł do przekonania iż należy zapobiegać złemu przez powię-

kszenie liczby tanich kuchni z tak dobrym skutkiem obecnie prosperujących. W tym też duchu działając, wystąpił p. o. oberpolicmajstra z projektem urządzenia jeszcze trzech tanich kuchni, przeznaczonych głównie dla wyrobników i furmanów w dzielnicach fabrycznych, przyczem projektowanem jest, aby zakłady te otwierane były bardzo rano, t. j. przed rozpoczęciem robót w fabrykach tak, ażeby udający się do pracy mogli w nich znaleźć gorący posiłek, bez potrzeby udawania się do szynków. Jak się dowiadujemy, projekt powyższy wkrótce zostanie w czyn wprowadzony przez członków oddziału tanich kuchni, przy współdziałaniu zaproszonych osób dobrej woli, które zarazem zajmą się zgromadzeniem potrzebnych na powyższy cel środków, czy to przez urządzenie koncertu, widowiska i t. p., czy też drogą dobrowolnych ofiar. Wedle przybliżonego obliczenia urządzenie jednej taniej kuchni może kosztować około 3,000 rs.

= Pojutrze w sali sesjonalnej magistratu, o godzinie 4-jej po południu, odbędzie się półroczna obrachunkowa sesja zgromadzenia lakierników.

= Zmarły w tych dniach b. kupiec Janasz Glücksohn należał do starszych mieszkańców Warszawy. Ojciec jego był posiadaczem niegdy domu przy ul. Królewskiej, który następnie, dla urządzenia przed kościołem ewangelicko-augsburskim skweru, zakupił na rozbiórkę gmina pomienionego wyznania.

= Z Rygi dochodzi nas smutna wiadomość o śmierci Adama Góreckiego, wnuka Adama Mickiewicza. Zmarły młodzieniec był studentem politechniki rzyckiej.

= Z literatury.

* Ostatni nr. *Kłosów* podaje w przekładzie p. Prażmowski wiersz królowej rumuńskiej (Carmen Sylwa) „Miku—chobre pachole”.

Wiersz ten znalazł już tłumacza francuskiego w osobie Loti'ego i angielskiego w piórze Latimera.

W tymże nrze Andriolli rozpoczął druk wiele interesujących listów z wycieczki nad Bałtyk, z ilustracjami.

* Piśmiennictwo nasze wzbogaciło dzieło, pierwsze bodaj w języku polskim, dr. Franciszka Czernego p. t. „Ogólna geografja handlowa”.

Książka dzieli się na dwie części: w pierwszej autor traktuje środki, dźwignie i zapory handlowe, w drugiej przedmioty handlu.

Wykład jasny, przystępny, zaleca dzieło dr. Czernego z jaknajlepszą stroną.

* Po dłuższej przerwie ukazały się nowe zeszyty „Tablic graficznych do dziejów Europy” w opracowaniu p. Emiljana Broniewskiego.

Obecnie nadesłane nam obejmują wiek 13-ty i 14-ty.

* W wydaniu czwartym ukazał się świeżo w handlu „Kurs wyższy metody języka niemieckiego” p. Plato Reussnera.

* *Neue fr. Presse* zamieściła w przekładzie nowelę hr. Łosia, drukowaną w *Gaz. pol.* p. t. „Małżeństwo z konwenansu”.

* *Lodzer Ztg.* pomieściła w nr. 45-ym z r. b. niemiecki przekład nowelki Hajoty p. t. „Znaszli ten kraj”.

* *Der Magazin für die Literatur*, pocytnie w Niemczech pismo, pomieściło nowelę Kosiakiewicza „Piotrek”, w tłumaczeniu p. Felcji Zand.

Pani Zand kilka już prac Kosiakiewicza i innych autorów naszych zamieszczała w pismach niemieckich.

* „Encykl. medycyny i higieny” dra Starkmana nadesłano nam zeszyt 4-ty, rozpoczynający literę f.

* Ukazało się w druku studjum ekonomiczne p. Zygmunta Herynga p. t. „Rubel”.

* Arved Poorten nadesłał nam świeżo wydany w języku francuskim swój „Testament d'un musicien” i dedykowany Rubinsteinowi.

* W ostatnim nrze *Echa* Piotr Maszyński tłumaczy „Frytjofa” Maksa Bruch'a.

* Dygasiński drukuje w *Zyciu* powieść p. t. „Pan Jędrzej Piszczalski”.

= Z teatru i muzyki.

* Panna Rossini i p. Salto dadzą się słyszeć jutro w „Hugonotach”.

* W teatrze Rozmaitości jutro komedja Sardou „Mieszczanie na prowincji”.

* Wodewil „Żona papry” grany będzie jutro po raz dziesiąty w teatrze Małym.

* Pierwsze przedstawienie w teatrze Rozmaitości najnowszej komedji Lubowskiego „Przyjaciółka żon” naznaczone zostało na sobotę przyszłego tygodnia.

* Z utworów orkiestrowych, oprócz „Symfonji” Rzebiezka, program wtorkowego koncertu symfonicznego zapowie „Piękną Meluzynę” Mendelsohna i uwerturę z „Latającego holendra” Wagnera.

Za pole do popisu p. Auerowi posłużą: „Koncert” Beethowena, „Legenda” Wieniawskiego, „Walc”

Czajkowskiego i nowe „Tance węgierskie” Brahms-Joachima.

* Na repertuar operowy przyszłego tygodnia złożą się: „Violetta” (czwartek), „Gioconda” (sobota) i „Faust” (niedziela).

W pierwszej i ostatniej operze śpiewać będą: panna Russel i p. Salto, w „Giocondzie” zaś usłyszymy pannę Rossini i panią Lewicką.

* Korespondent nasz z Piotrkowa pisze, iż w ubiegły wtorek i środę dała tam dwa przedstawienia trupa wodewilistów francuskich pani Lassale.

Grano: „Niniche” i „Nitouche” w teatrze do polowy zapelnionym.

* W przyszłym tygodniu wyjeżdża do Piotrkowa na cztery przedstawienia p. Zimajerowa, zaangażowana przez trupę p. Reckiego i Dobrzańskiego.

P. Zimajerowa wystąpi w „Pierścieniu rodzinnym”, „Nitouche”, „Dzwonach kornewilskich” i w „Betynie”.

* Na onegdajszym rauciu u pp. Trylskich, o którym we wczorajszym numerze podaliśmy krótką wzmiankę, uszkodzoną przypadkowo przy łamaniu numeru, część muzyczną zabawy uświetnili talentami swojemi: pani Antonina Kosakowska, oraz uczennice p. Horbowski: panny Kwiecińska i Zapalkiewiczówna i pp. Myszuga, Miller ojeiec i syn, Szymanowski, Brzuski i Melcer.

= Ze sztuki.

* Konkursowa wystawa rzeźbiarska w gmachu Towarzystwa sztuk pięknych już w tych dniach będzie zamknięta.

* Uczennica szkoły malarskiej, panna Bredówna, wyjechała na dalsze studia do Monachjum.

* Najnowszy obraz Suchorowskiego p. t. „Magdalena” będzie przywieziony do Warszawy około 15-go p. m.

* Oddzielnie wystawiony w Towarzystwie zachęty sztuk pięknych obraz P. Szyndlera p. t. „Ewa” został wzięty w dzierżawę przez jednego z monachijskich handlarzy dzieł sztuki.

Pod koniec terminu wystawy w Warszawie, plótno będzie wysłane za granicę.

* Do salonu Krywulta wkrótce przybędzie nieznaną obraz Hansa Makarta p. t. „Wiosna”.

* Donosiliśmy, iż grono miłośników sztuk pięknych pracuje nad zgromadzeniem materiałów do wystawy historycznej malarstwa w salonach Muzeum przemysłowego.

Obecnie projektowi dopomaga ogłaszana przez spółkę salonu artystycznego „stuletnia wystawa malarska”.

W razie dojścia pomysłu spółki do skutku, zadanie inicjatorów „wystawy historycznej” w zbieraniu dzieł byłoby znacznie ułatwione.

= W resursie.

Wczoraj staraniem gospodarza resursy obywatelskiej, p. Makowskiego, odbyła się w salonach tej instytucji pierwsza zabawa muzyczna.

Urozmaicony program zapewniły przeważnie panie. Pani Lewicka odśpiewała kilka utworów kompozytorów obcych i krajowych, a z nich „Zosie” Moniuszki słuchacze przyjęli grzotem oklasków.

Pan Bruszewski zaśpiewał kilka pieśni włoskich, a „Lutnia” dopełniła programu wykonaniem kilku utworów zbiorowych.

Wieczór wczorajszy należał do bardzo udanych i powinien zachęcić kierowników resursy do powtórzenia jeszcze tego rodzaju zabaw, tak dobrze mogących wpłynąć na ożywienie zebrań członków i ich rodzin.

= W Towarzystwie wioślarskim.

Jutrzejszy koncert w Towarzystwie wioślarskim zapowiada się nader zajmująco.

W urozmaiconym programie wieczoru spotykamy między innymi duet na trąbki „Gross” Schuberta, który wykonają pp.: Lubański i Gwidalski, deklamację uczennicy Kotarbińskiej, panny Szymańskiej, która wypowie „Sielankę” Grudzińskiego arję z op. „Trubadur”, jaką odśpiewa panna Rosé i kilka innych jeszcze numerów.

= Zabawa gimnastyczna.

W nadchodzącą niedzielę przyjdzie do skutku w Towarzystwie wioślarskim pierwsza w r. b. zabawa gimnastyczna dla dzieci członków i wprowadzonych.

Ćwiczeniami gimnastycznymi kierować ma p. Olshewski.

Początek o godzinie 5-jej po południu.

Podobne zabawy odbywać się będą w każdą niedzielę do ukończenia sezonu zimowego.

= Na posadę.

Trzej młodzi subjeckci handlowi opuścili wczoraj Warszawę, udając się aż do Władystokę dla objęcia posad w kantorze handlowo-spedycyjnym p. Czesława Korzeniowskiego, również warszawiaka.

Są to pp.: Wincenty Balicki, Kazimierz Eisner i Ludwik Mierzyński.

ZE ŚWIATA.

× **Z Krakowa** donosi nasz korespondent pod dnem 27-ym b. m.: Z Krzeszowie donoszą tu, iż stan zdrowia Artura hr. Potockiego z każdą godziną jest gorszym i lekarze przygotowali już otoczenie do przyjęcia smutnej wieści o zgonie. — Doroczny wiosenny jarmark na konie rozpocznie się w Krakowie d. 10-go marca i trwać będzie przez dni pięć. — W teatrze na benefit małżonków Żelazowskiich wystawiona zostanie w sobotę po raz pierwszy „*Arria i Messalina*” Wilbrandta w przekładzie Kazimierza Kaszewskiego. — Prezesem tutejszego Towarzystwa technicznego wybrany został ponownie starszy inżynier namiestnictwa, p. Józef Saare, jego zastępcą architekt Władysław Kaczmarek. — Staraniem wydziału tutejszego Towarzystwa oświaty ludowej urządzona zostanie niedzielna szkoła dla sług. Wykłady odbywać się będą od godz. 3—5-ej po południu. — Liczbę odczytów, urządzonych na cele dobroczynne, mają powiększyć pp. Bałucki, Bylicki, Chmielowski, ks. Chotkowski, Gawalewicz, pani Konopnicka i Sewer (Maciejowski).

× **Z Lwowa** donoszą nam pod d. 26-ym b. m.: Na rzecz dotkniętych głodem w Galicji złożono dotychczas w przydzium komitetu 3,907 zlr. 4 cent., 1,000 fr. i 210 marek. Na wystawę szkiców, z której dochód obrócony będzie na rzecz dotkniętych głodem, nadeszły następujące prace artystów: Niemczykiewicza „*Widoczek o zachodzie słońca*”, Kaczora-Batowskiego „*Studjum kobiece*”, prof. Hoszowski medaljony Al. Fredry i Pola, Lenartowicza, biściak brązowy Mickiewicza i Tadeusza Wiśniowieckiego, statuetka tegoż poety w postawie siedzącej. Termin do nadsyłania szkiców oznaczony został na d. 1-szy marca, poczem wystawa otwarta zostanie. — Panna Czosnowska świeciła wczoraj tryumf w „*Maskocie*”. — Mierzwiński już wyzdrowiał; we Lwowie koncertować będzie d. 1-go marca, poczem wyjeżdża do Kijowa.

× **Z Wiednia** piszą do nas d. 27-go b. m.: Ukonstytuowało się tutaj wielkie Towarzystwo akcyjne kapitałów angielskich, które wzięło sobie za cel prowadzenie w Austrii na wielką skalę przemysłu drukarskiego i wydawniczego. Kapitał zakładowy wynosi blisko milion f. st. Na początek nabyto za sumę 400,000 zlr. tutejszy dziennik popularny „*Wiener Tagblatt*”, dalej największą w Wiedniu drukarnię, fabrykę papieru i zakład wydawniczy. Dwa inne dzienniki przejść mają również na własność Towarzystwa.

× **Ojciec potwór.** Z Berlina donoszą nam telegraficznie: Właściciel tutejszej szkoły muzycznej, Emil Neumann, dopuściwszy się gwałtu na osobie jednej z nieletnich uczennic swoich, odpowiedzialność za zbrodnię zwałik na własnego syna, który wrzekomo odebrał sobie mial sam życie przez powieszenie. Śledztwo wpadło jednak na trop, iż Neumann oszołomił syna narkotykiem, następnie zaś sam go powiesił. Na obwinionym ciąży nadto podejrzenie, że przed dwoma laty powiesił także córkę swoją.

× **Skandaliczna sprawa** zajmuje obecnie Paryż. Jerzy Hugo, wnuk poety, damie z półświatka nazwiskiem Dubois, alias markizie Brigeś, podpisał wksli na 240,000 fr. Wksle te zaskarżył dostawca strojów wrzekomej markizy, Pasquier. Wezwano do wyplaty między innymi eksministra Lockroy, ojczyzna Jerzego Hugo, u którego zajęto rzeczy. Pasquier i wspólnik jego Auboin zostali uwięzieni. Pomiędzy rachunkami, które dotąd załatwiał u Pasquiera na rzecz damy Dubois Jerzy Hugo, znalazł się i garnitur futrzany za 30,000 fr.

× **Pochodzenie Marata.** Na świeżo odbytem posiedzeniu genewskiego historyczno-archeologicznego Towarzystwa Ludwik Dufour podał kilka nieznanych dotąd szczegółów, odnoszących się do pochodzenia rodziny Maratów. Do r. 1742-go ojciec krwiożerczego rewolucjonisty mieszkał w Genewie, zkąd przeniósł się do Boudry, w księstwie nauburskim, i tutaj to w r. 1744-ym urodził mu się, jako poddany pruski, syn Jan Paweł Marat. Z Boudry po pewnym czasie Marat powrócił do Genewy. W rodzinnych papierach nazwisko Maratów podawane jest rozmaicie: Maza, Massa i Mara. Najwłaściwszą ze względu na włoskie pochodzenie rodziny, a mianowicie z Cagliari, w Sardynji—wydaje się ta ostatnia. Jan miał pięcioro rodzeństwa. Wiadomo, iż jeden z braci jego był właścicielem zakładu zegarmistrzowskiego w Genewie, inny zaś trudnił się nauczycielstwem.

× **Król Humbert** podpisał dekrety, zatwierdzające i określające prawa członków rodziny królewskiej. Rodzina cała podzielona została na trzy linie. Linja panująca Sabaudzko-Carignan i dwie poboczne Sabaudzko-Aosta i Sabaudzko-Genueńska. Każda z tych linii będzie używała osobnego znaku na tarczy herbowej sabaudzkiej.

× **Kłown bohaterem.** Tony Grice, angiłk, znany i nam kłown cyrkowy, obecnie występujący w Lizbonie, przeszedł w tych dniach dziwne zmiany losu. W czasie ogłoszenia w stolicy Portugalji angiłskiego *ultimatum* Tony na przedstawieniu, wystąpiwszy z jakimś patriotycznym konceptem, na miejscu potężne oberwał razy, co go tak wzruszyło, że się natychmiast podał o poddaństwo portugalskie. Krog ten sprytnego kłowna wydał bezpośrednio zhabienne dla niego skutki, pojawiwszy się bowiem w cyrku jako przyszły obywatel Lizbony i przeciwnik *ultimatum*,

pomiędzy dwoma koziołkami obdarzony został wieńcem laurowym.

× **Waga miliona.** Skutkiem pewnego zakładu świat dowiedział się, iż milion marek w papierach 1000-markowych waży 2 kilogramy, w 500-markowych 3.5 kilogr., w 100-markowych 13 kil., w 50-markowych 25 kilogr., w 20-markowych 46.44 kilogr., w 5-markowych 145 kilogramów.

× **Mózg u kobiet.** Fakt, iż ciężar mózgu u kobiet o 100 gramów niższym jest od wagi mózgu u mężczyzn, prowadził dotąd do wniosku, że i władze umysłowe dwóch płci w tym samym pozostają do siebie stosunku. Najnowsze wszakże badania wniosek ten niezmiernie osłabiły. Już u nowonarodzonych dzieci, różnica w ciężarze mózgu między płciami ujawnia się. I tak, mózg u dzieci płci męskiej waży przeciętnie 331 gramów, u dzieci płci żeńskiej 283 gramów. Pomiędzy 4-ym a 7-ym rokiem życia różnica ta niemal niknie, w późniejszym jednak wieku znów występuje. U męzczyzny dorosłego waga mózgu stanowi $\frac{1}{30}$ wagi ogólnej, u kobiet zaś $\frac{1}{32}$, nie idzie wszakże zatem, a przynajmniej nie sprawdzono tego, czy zdolności umysłowe kobiet ustępowały w czem zdolnościom męczyzn. Przekonano się dalej za pomocą dokładnych pomiarów czaszki, iż np. mózg angiłek lub szkotek waży przeciętnie 1,260 gramów, murzynk 1,232 gr., francuzek 1,210 gr., niemiek 1,209 gr., austrjaczek zaś 1,160 gr., czyżby jednak kto twierdził, że sprytem i rozumem francuzka niżej stoi od murzynki? Jaskrawsze jeszcze cyfry dają badania Broca ze względu na objętość mózgu. I tak: mózg owernjaki obejmuje 1,445 centimetrów kubicznych, eskimoski 1,428 cent. kub., chinki 1,388, korsykancki 1,367, bretonki 1,368, paryżanki 1,337.

Ks. d'Orleans w Clairveaux.

(Korespondencja własna Kurjera warszawskiego.)

Paryż d. 25-go lutego.

Ministerjum obawiało się, ażeby po manifestacjach orleanistów nie pomówiono go o słabość i... wysłało ks. d'Orleans do Clairveaux.

Ministerjum nie miało racji. Nie miało racji, bo wodniste manifestacje wcale nie zamęciły spokoju Paryża, nawykłego do manifestacji o wiele burzliwszych.

Przypadek zrzucił, że byłem świadkiem jednej z tych manifestacji.

Na środku mostu Pont Neuf, około pomnika Henryka IV-go, zatrzymuje się fiaker, z którego wysiada młody człowiek, czarno ubrany, z gardenią w butonierce, w białym krawacie i z bukietem w rękę. Składa bukiet u podnóża pomnika i zaczyna wysławiać enoty Roberta Silnego. Nie zdażył jeszcze dojść do enót jego potomka, a oto już nadbiegają dwaj ajenci policyjni i chwytają go za kołnierz. Do prefektury policyjnej droga niedaleka, a jednak w kilka minut zbiera się już gromadka ludzi. Wielu przechodniów (niechaj im to wybaczy pamięć ks. Roberta-Silnego) wydobywa z kieszeni klucze i zaczyna gwizdać.

Przypuścimy, że dziś rano odwieziono ks. d'Orleans do granicy. Byłoby to istotnie męczeństwo z komedji. Nie byłby on zaznał innych udręczeń nad arcy-słony rachunek restauratora za dostawianie księciu jedzenie. Praktyczny ten restaurator rozmawiał sobie, jak owi oberżyci szwajcarscy, którym się zdaje, że uchyliliby wielkim tego świata, gdyby im liczyli te same ceny co i tym, którzy, jak ks. d'Orleans, nie pochodzą od Roberta Silnego, ale tak, jak my wszyscy, od Adama i Ewy. Przysłowiowa oszczędność Orleanów musiała srodze cierpieć, placąc 25 franków za homara. Młody ks. d'Orleans był bohaterem. Nie zaskarżył do sędziego pokoju rachunku niedelikatnego restauratora i zapłacił, ale—bo i książę może nie być zupełną doskonałością—nie mógł sobie odmówić pociechy wyzalenia się w *Figarze* i zawiadomienia całego kraju, że go obdarło ze skóry. To jednak nie byłoby jeszcze mogło tak bardzo wzruszyć publiczności nad dolą młodego księcia, któremu dziadek pozostawił świeżo milionową sukcesję, co jemu i innym spadkobiercom pozwała przecież płacić drogo za zwykłego homara.

Kilku republikanów byłoby może zaprotestowało w imieniu równości. Równość jest rzeczą piękną, ale większość obywateli nie żywi żadnej sympatji dla praw wyjątkowych. Prawo ukute dla czterech osób: dla hr. Paryża i jego najstarszego syna, oraz dla ks. Napoleona i jego najstarszego syna—toć to nie prawo—to proste rozporządzenie.

Clairveaux, jest to miejscowość, którą ludzie porządni znają wogóle tylko z nazwiska, ale o której za to z nazwiska wszyscy wiedzą.

Przypominam sobie moje zdziwienie, kiedy parę miesięcy temu otrzymałem list ze stemplem pocztowym z Clairveaux. Otwierałem go z zacięciem. Na blankiecie u góry znajdował się wyciąg z przepisu, jakim podlega korespondencja aresztantów, a list pochodził od jakiegoś nieboraka, który w przy-

stepie zazdrości zabił swoją żonę. Zazdrość zawsze usposabia przysięgłych pobłażliwie. Nowoczesnego Otella skazano na dwa, czy trzy lata zamknięcia, a czasu tego używał on na kształcenie się przez czytanie książek. Zwracał się do mnie z prośbą o wskazanie mu dzieł odpowiednich.

Clairveaux jednak nie jest zaludnione samymi Otellami, dziwnem zaś jest, że skazańcy polityczni stają się tam bliskimi sąsiadami i towarzyszymi gości z *Château Rouge*.

Château Rouge—objaśnienie to jest konieczną dla czytelników nie znających Paryża, albo też takich, którzy znając Paryż nie zapuszczali się aż na ulice Galande—jest Maisan d'or rzeźmiejszków.

Miejscowość to tak licznie uczęszczana, że trudno nieraz znaleźć tam wolny stołek. Męzczyźni i kobiety o podejrzanym fizjognomjach upijają się tam, przysłuchując się piosenkom, urągającym wszelkiej cenzurze obyczajności. Kiedy który z klientów jest już formalnie pijany, idzie na pierwsze piętro. Tam, w ogromnej sali, bezładnie porzrzucanych śpi mnóstwo ohydnych istot. Najszczęśliwi leżą na stole, jedynym meblu całego salonu i wyglądnają, jak trupcy na marmurowym stole teatru anatomicznego. O godz. 2-ej rano budzą cały ten legion pijaków i wyrzucają ich za drzwi, bo wszystkie przepili wszystko, co mieli. Ci, którym się uda jaka nowa kradzież, powracają nazajutrz do *Château Rouge*, a ci, którzy się dali złapać, jadą do Clairveaux.

Jestem pewny, że ks. d'Orleans będzie tam otoczony wszelkimi względami. Za homara będą mu liczyli 3 fr. 75 cent., dyrektor więzienia ofiaruje mu się na partnera do partji bezika, będzie sobie codziennie przyjmował gości, z którymi będzie mógł grywać w piłkę w jednym z najpiękniejszych parków całej Francji. Ojciec księcia będzie wciąż z niego dumny. Jeżeli księciu przyjdzie ochota stądzowania pauperyzmu, będzie to mógł uczynić z łatwością. Niech tylko poczęstuje cygarami swoich towarzyszy więziennych i zapyta każdego z nich o jego historję.

Rzeczpospolita zresztą nie da księciu czekać długo na sleeping-carr, którego mu teraz odmówiła. Pewnego poranku prefekt policyjny, zacny p. Lozė, człowiek bardzo uprzejmy a strasznie niepokojony, przyjdzie do ministra spraw wewnętrznych i powie:

— Czy nie dość jeszcze, że codziennie po południu muszę się klócić z radą municypalną paryską, odmawiającą mi kredytów, że wieczorem muszę biegać do p. Celiny Montaland, artystki „*Théâtre français*” i przepraszać ją za głupią pomyłkę jednego z agentów, ale jeszcze przez całe rano w przedpokoju mam pełno księżąt i markiz, blagających o kartę wejścia do Clairveaux? Nie mam już czasu na to, aby się zająć zbrodniarzami!

— Cierpliwości—odpowie minister — niech tylko ks. d'Orleans dostanie kataru. Wypuszczę go dla względów zdrowia.

— A jeżeli będzie zdrow?

— Zażadam od lekarza więziennego w Clairveaux, aby mi go podał na liście chorych, a p. Carnot będzie szczęśliwym, że będzie mógł okazać się ludzkim. Tymczasem nie uskarżaj się pan znowu tak bardzo. Widujesz pan u siebie całe przedmieście Saint-Germain. Na pańskim miejscu umiałbym sobie poradzić.

Oto mniej więcej rozmowa, jaka się będzie toczyła w sferach decydujących. Kiedy ks. d'Orleans będzie wypuszczony z Clairveaux, nie omieszka zaprotestować, że ustępuje tylko przed siłą bagnetów.

A sens moralny?

Sens moralny będzie taki. Pierwszy lepszy klient *Château Rouge*, któremu agent policyjny będzie zakładał kajdanki na ręce i którego pozwoli sobie nazwać „pensjonarzem z Clairveaux”, odpowie z oburzeniem:

— Pensjonarz z Clairveaux? Czemużby nie! Książę dopiero co ztamąd wyszedł. Nie ściszkajże pan tak mocno... Jestem współtowarzyszem ks. d'Orleans. *Wł. Mickiewicz.*

☞ W sobotę, dnia 8 lutego r. b., o godzinie 6-ej wieczorem, w kościele katedralnym św. Jana, pogłogosławiony został związek małżeński pomiędzy panem Janem Szymańskim, organmistrzem, a panną Wandą Galińską, córką Karola i Florentyny z Getterów małżonków Galińskich, obywatelstwa tutejszych. Ceremonji ślubnej dopełnił ksiądz Wojciech Jakubowicz. Szczęść Boże młodej i sympatycznej parze na nowej drodze życia! 820

NEKROLOGJA.

† Ś. p. Aniela Kalinowska,

PANNA,

córka Jana i Elżbiety z Rubinkiewiczów, opatrzona św. sakramentami, przeżywszy lat 16, w dniu 26 lutego 1890 r., o godzinie 4-ej po południu przeniosła się do wieczności. W smutku pograżeni rodzice, siostry i bracia zmarłej zapraszają krewnych, przyjaciół i znajomych na żałobne nabożeństwo, odbyć

się mające w dniu 1-yj marca, to jest w sobotę, o godzinie 10-iej rano, w kościele św. Antoniego przy ulicy Senatorskiej, a następnie na wyprowadzenie zwłok w tymże dniu, o godzinie 4-iej po południu na cmentarz powązkowski. —825—

P. Józefina z Obrąpalskich TUROBOYSKA,

obywatelka ziemska,

po długiej i ciężkiej chorobie, opatrzona św. sakramentami, przeżywszy lat 21, w dniu 27-yj lutego r. b. zakończyła życie w Warszawie.

Nieutulony w żalu mąż wraz z synem zaprasza krewnych, przyjaciół i znajomych na wyprowadzenie zwłok, odbyć się mające ze stacji Sobolewa kolei nadwiślańskiej do kościoła parafjalnego w Korytnicy w dniu 3-im marca, to jest w poniedziałek, o godzinie 6-iej wieczorem, a następnego dnia na żałobne nabożeństwo, o godzinie 11-iej zrana i pochowanie zwłok w grobach rodzinnych.

Osobne zaproszenia rosyłane nie będą.

3—878

W dniu 21-yj lutego r. b., zmarł w Rawie poborca kasy powiatu rawskiego, ś. p. **ANTONI SZEWOŁOZIŃSKI**, przeżywszy lat 62. Nieutulona w żalu wdowa składa serdeczne podziękowanie wszystkim znajomym i kolegom ś. p. Antoniego, którzy raczyli przyjąć udział w łutnym obrzędzie pani S. i panu G. za gorliwe zajęcie się tymże.

Niech wam Bóg nagrodi za okazane mi współczucie.

—821—

A. Szewołozińska z Rodziną.

Dnia 1-go marca to jest w sobotę, jako w pierwszą bolesną rocznicę śmierci

ś. p. **JÓZEFA SAUVÉ**,

odprawiona zostanie żałobna wotywa, o godz. 10-iej zrana, w kościele św. Antoniego (po-reformackim), przy ul. Senatorskiej, na którą w smutku pozostała wdowa i dzieci zapraszają krewnych i przyjaciół.

Ś. p. **ANTONINA z Rzeszotarskich DUNIN**, zmarła w dniu 22-go lutego w krakowskim, w majątku u syna Krzyżkowie. Strópskany syn, siostrzenice i siostrzenicy zapraszają krewnych i znajomych zmarłej, na żałobne nabożeństwo w dniu 15-yj marca w kościele św. Andrzeja (pp. kanoniczek) w Warszawie, o godz. 10-iej zrana. —823—

† Za duszę ś. p. **Józefy Wierzbowskiej**,

1-go ślubu Kucharskiej, odprawiona będzie w rocznicę jej śmierci, msza święta, dnia 1-go marca, w kościele Opieki św. Józefa (pp. wizytek), o godzinie 9-iej zrana, na którą córka zmarłej zaprasza rodzinę i żyjących.

W dniu 1-yj marca r. b., to jest w sobotę, o godzinie 8-iej rano, w kościele powązkowskim odprawiona zostanie msza święta za duszę ś. p. **Bartłomieja Raczyńskiego**, a to z legatu przez niegdę Bartłomieja Raczyńskiego uczynionego, o czem rektor kościoła powązkowskiego interesowanych zawiadamia. —812—

Dnia 3-go marca r. b., w poniedziałek, o godzinie 10-iej rano, jako w pierwszą rocznicę śmierci

ś. p. Stanisława hr. Ostrowskiego,

b. Vice-Prezesa Warszawskiego Towarzystwa Dobroczynności, odbyć się za spokój jego duszy w kościele tegoż Towarzystwa, na Krakowskim Przedmieściu, msza żałobna, na którą w ciężkim smutku pograżeni żona i dzieci zmarłego, zapraszają krewnych, przyjaciół i kolegów. —814—

Dnia 3-go marca r. b., w kościele św. Aleksandra, odprawiona zostanie msza żałobna o godzinie 10-iej rano za duszę

ś. p. Hipolita Siemiradzkiego,

na którą rodzina zmarłego zaprasza krewnych i znajomych.

Jutro, t. j. dnia 1-go marca r. b., w kościele powązkowskim, o godzinie 10-iej rano, odprawione zostanie żałobne nabożeństwo za duszę ś. p. **Antoniego FISZER**, b. nadzorca cmentarza powązkowskiego, na które pozostała córka, zięć i wnuki zapraszają krewnych, przyjaciół i żyjących. —830—

Wszystkim łaskawym, którzy przyjęli udział w pogrzebie

ś. p. Katarzyny z Lipińskich LEWOCKIEJ,

składają najserdeczniejsze podziękowanie, pozostałe w nieutulonym smutku córka i synowa:

Helena z Lewockich **Łempicka**.
Marja z Lipińskich **Lewocka**.

—828—

NADESLANE.

Nowo otworzona Fabryka Tabaczna

J. N. Dallas w Petersburgu

poleca Szan. Publiczności papierosy, a mianowicie: **Monopol, Samson, Mursul**, rs. 1 za 100 szt. **KOSMOPOLIT** wyjątkowej dobroci drugiego form.

w białej i maisowej bibułce 10 szt. 6 kop., 5 szt. 3 k., **Greckie i Kupieckie** 10 szt. 6 kop., 5 szt. 3 kop. oraz wyborowe **Tytonie** od 2 rs. do rs. 8 za funt. Powyższe wyroby nabywać można w składach tabacznych w Warszawie i na prowincji.

Telegramy „Kurjera Warszawskiego“.

Petersburg 28-go lutego. (Tel. Aj. półn.)—Wczoraj wieczorem Jenerał-Gubernator warszawski, jenerał-adjutant Gurko, wyjechał do Tweru, do swojego majątku.

Petersburg 28-go lutego. (Tel. Aj. półn.)—Nowo utworzone w gubernji liflandzkiej sądy sieroce zaczęły używać w swojej korespondencji języka niemieckiego. Gubernator, uważając to za nieprawne, zawiązał prezydujących w tych sądach, aby zaniechali posługiwania się rzeczonym językiem.

Petersburg 28-go lutego. (Tel. Aj. półn.)—Nowosti dowiadują się, że przy ministerjum komunikacyj utworzona została komisja do rewizji ustawy kolei russkich.

Petersburg 28-go lutego. (Tel. Aj. półn.)—*Dień* donosi, że synod postanowił rozszerzyć program wykładu nauki religji i powiększyć liczbę godzin dla tego przedmiotu w zakładach naukowych świeckich, uwolnić nauczycieli religji od obowiązków duchownych parafjalnych, udzieliwszy im tylko prawa dawania lekcyj w kilku zakładach.

Petersburg 28-go lutego. (Tel. Aj. półn.)—Z powodu wczorajszej rady *Grażdanina* co do redakcji czasopisma towarzystwa słowiańskiego, *Dień* zwraca uwagę, że towarzystwo postanowiło zreformować swoje wydawnictwo.

Petersburg 28-go lutego. (Tel. pr. K. W.)—Pogłoska o sprzedaży Dąbrowy górniczej jenerałowi Glinie-Mawrynowi nie sprawdza się. Na sprzedaż ogłoszona będzie publiczna licytacja.

Moskwa 28-go lutego. (Tel. Aj. półn.)—Pogłoska, jaka się tu rozeszła, o bankructwie pewnego tutejszego towarzystwa rękodzielniczego na cztery miliony rubli, okazała się przedwczesną. Rzecz załatwiono przez odroczenie spłat na dziewięć miesięcy.

Moskwa 28-go lutego. (Tel. Aj. półn.)—W powiecie moskiewskim spłonęła fabryka tkacka welniana Filipowych.

Rostow nad Donem 28-go lutego. (Tel. Aj. półn.)—Wczoraj rozpoczęło się roztrząsanie sprawy wdowy Maksimenko i Rieznikowa, oskarżonych o otrucie męża pierwszej. Świadców powołano 80. Sprawa przeciągnie się trzy dni.

Wiedeń 28-go lutego. (Tel. pr. K. W.)—Pomiędzy wszystkimi frakcjami prawicy toczą się układy w sprawie noweli szkolnej, wniesionej do izby panów, nad którą obraduje dzisiaj komisja. Grupa katolicka ks. Schwarzenberga w izbie deputowanych porozumiewa się z innymi klubami prawicy w tej ostatniej, celem wywarcia wzajemnego wpływu na rząd w kierunku wskrzeszenia szkoły wyznańowej w Austrii.

Wiedeń 28-go lutego. (Tel. pr. Kur. W.)—Półurzędownie zapewniają, że na konferencjach wojskowych uchwalono sprawienie karabinów rezerwowych. Jak się wszelako dowiadujemy z wiarygodnego źródła, chodzi tu raczej o sprawienie karabinów dla całej armji zupełnie nowych, ponieważ dotychczasowe (świeżo zaprowadzone; *przyyp. red.*) okazały się nieodpowiedniami dla użycia prochu bezdymnego.

Wiedeń 28-go lutego. (Tel. pr. K. W.)—Rząd wypracował już projekt zaprowadzenia taryf strefowych na kolejach przedlitawskich i w jesieni przedstawi odnośny projekt radzie państwa.

Wiedeń 28-go lutego. (Tel. Aj. półn.)—Rząd popiera emigrację serbów z Bośni i obsadza opuszczone przez nich obszary kolonistami węgierskimi i niemieckimi.

Wiedeń 28-go lutego. (Tel. Aj. półn.)—Rząd bułgarski traktuje z Laenderbankiem o nową pożyczkę na budowę kolei.

Wiedeń 28-go lutego. (Tel. pr. K. War.)—Tutejszy przedstawiciel Bułgarji, Naczewicz, udał się na kilka dni do Sofji w sprawie nowej pożyczki, o którą rząd bułgarski układa się z grupą banków budapeszteńskich.

Budapeszt 28-go lutego. (Tel. pr. K. W.)—Mówią, że cesarz powziął zamiar wzniesienia własnym kosztem pomnika dla hr. Andrassyego w Budapeszcie.

Berlin 28-go lutego. (Tel. pryw. Kur. W.)—*Berliner Tageblatt* zapewnia, że ks. Bismark powziął stanowczo zamiar zupełnego usunięcia się, wo-

bec rażącego wyniku wyborów, postanowił wszakże to usunięcie się odroczyć jeszcze na czas krótki, ażeby nie powiedziano, że kapitulował przed opozycją. *Vossische Ztg* utrzymuje, że zamiar usunięcia się dojrzał u ks. Bismarka z chwilą ogłoszenia dekretów robotniczych cesarza Wilhelma. Zauważono, że w artykule *Nordd. allg. Ztg*, poświęconym rezultatowi wyborów, delikatnie przyrost głosów socjalno-demokratycznych przypisano reskryptom cesarskim. *Post* stwierdza, że klęska wyborcza, jaką ponosi ks. Bismark, jest wynikiem podrożenia chleba, mięsa i wódki w Niemczech. Tworzy się w społeczeństwie koalicja przeciw przewadze wielkich gospodarstw ziemskich, opartej na dach protekcyjnych.

Berlin 28-go lutego. (Tel. pryw. Kur. W.)—W sferach rządowych zapewniają, że po ostatniem (wtorkowem; *przyyp. red.*) posłuchaniu ks. Bismarka u cesarza, kwestję usunięcia się pierwszego na długi czas uważać należy za usuniętą.

Berlin 28-go lutego. (Tel. pr. K. W.)—Wiadomości o przesileniu kanclerskiem są bardzo sprzeczne. *Nationalzeitung* powiada: „Jest rzeczą niewątpliwą, że przesilenie kanclerskie istniało. Równie jest pewnem, że przesilenie to zostało usuniętem, nie zaś odroczonem. Nie stało ono w żadnym związku z wyborami. Miarodajnymi były pytania konkretnej natury, co do których ostatecznie przyszło do porozumienia pomiędzy cesarzem i kanclerzem. Przesilenie skończyło się we wtorek.”

Berlin 28-go lutego. (Tel. pr. Kur. W.)—Cesarz pracował wczoraj przez osiem godzin w sekcjach rady stanu, obradujących nad kwestją robotniczą.

Bruksella 28-go lutego. (Tel. pr. Kur. W.)—Wniosek senatora Van Puta, aby na konferencji robotniczej w Berlinie wzięto pod uwagę myśl wybrania międzynarodowego sądu rozjemczego, który spowodowałby powszechne rozbrojenie, a tem samem położył tamę przestraszającemu wzrostowi pauperyzmu, znajduje pomimo zamileczenia go przez ministra spraw zewnętrznych żywe echo w całej prasie belgjskiej, która, bez względu na różnice barwy i stanowiska, jednomyślnie go popiera.

Bruksella 28-go lutego. (Tel. Aj. półn.)—W senacie oświadczył minister spraw zewnętrznych ksiądz Chimay, iż rząd nie zgadza się z propozycją Van Puta żądającą, aby Belgja wystąpiła na konferencji berlińskiej z wnioskiem rozbrojenia powszechnego.

Paryż 28-go lutego. (Tel. pr. Kur. War.)—Laur i Hubert zawiadomili ministra spraw zewnętrznych, Spullera, iż zamierzają wnieść interpelację w sprawie udziału delegatów francuskich w konferencji berlińskiej. Obrady naznaczono na wtorek. (Aj. półn.)

Londyn 28-go lutego. (Tel. pr. K. W.)—Według *Timesa*, rząd niemiecki czyniąc ustępstwo Anglji, usunął z programu konferencji kwestję ograniczenia godzin pracy dla dorosłych.

Londyn 28-go lutego. (Tel. pr. Kur. W.)—Na wczorajszym posiedzeniu izby gmin podsekretarz stanu, Fergusson, oświadczył, iż stan rzeczy na Krecie polepszył się. Tylko szesnastu osobom powrotu na wyspę wzbroniono. Agitacja nie przybrała rozmiarów niepokojących. *Relacje Timesa* opiewają wręcz przeciwnie.

Belgrad 28-go lutego. (Tel. pr. Kur. W.)—Zapewniają, że aresztowanie byłego prefekta Belgradu, Dźordzewicza, nastąpiło na żądanie przyjaciół Garaszana, którzy odkryli, że Dźordzewicz podstawił w procesie tegoż fałszywych świadków.

Berlin 28-go lutego. (Tel. pr. Kur. War.)—Ruble w gotówce **221 60** (wczoraj 222.15)
Ruble na dostawę **221 25** (wczoraj 222.—)

Towarzystwo kredytowe ziemskie.

Wedle zapowiedzi odbyło się dziś publiczne posiedzenie władz Tow. kred. ziem., na którym odczytano sprawozdanie z czynności dyrekcji głównej za I-ą półroczną rachunkową 1889 r.

Kurs giełdy warszawskiej.

Dnia 28 lutego 1890 r.

Table with columns: W eksle, Żąd., Plac. Rows include Berlin 100 mar. z krótk. ter., Londyn 1 funt. ster., Paryż 100 franków, etc.

Wartość kuponu: (po potrąceniu podatku skarbowego) Od Listów zas. ziemskich 5% kop. 87 1/2

Targi NA PLACU WITKOWSKIEGO

Dnia 28-go lutego 1890 r.

Table with columns: Pud, Korzec, Kopiejek. Rows include Pszenica 242 sm. i ord., Żyto wyborowe 232 funt., Jęczmień 2 i 4 rzęd., etc.

DEWAJTIS,

POWIEŚĆ WSPÓŁCZESNA

Marji Rodziewiczówny, wnieczona na konkursie „Kurjera Warszawskiego”, wyszła z druku nakładem tegoż Kurjera...

Wyszło z druku II-ga część dzieła Tadeusza Chrzanowskiego „Badania z historjografji.”

Najnowszy nader melodyjny Walc „LA SERENADE.” przez IVANOVICHA

Do sprzedania zaraz WILLA na jednej z najpiękniejszych ulic m. t. Warszawy

Oblicze ludzkie jest obrazem duszy. Nie należy zaniebdywać u pieknienia twarzy...

Prace matematyczno-fizyczne wydawane w Warszawie przez S. Dicksteina, W. Gosiewskiego, E. W. Natansonów.

25% NIŻEJ CENY KATALOGOWEJ sprzedawać się będzie przez krótki czas NAJLEPSZA KSIĄŻKA DO NABOŻEŃSTWA

Wielbij duszo moja Pana w oprawach ozdobnych, t. j. w skórę, aksamit, plusz, kość zwyczajną i słoniową

KSIĘGARNIA GEBETHNERA I WOLFFA otrzymała na skład główny: J. S. Wierzbickiego Zosia i Księga Pamiątek.

OGŁOSZENIE. Jest do sprzedania Majątek Ziemski o godzinę drogi od Warszawy, na samej linii kolei żelaznej W. W.

Sędzia Komisarz massy upadłości Izaaka v. Izraela Goldhara, na zasadzie artykułu 476 Kod. H.

OBWIESZCZENIE. WIOENNY JARMARK NA KONIE w Krakowie. W dniu 10 Marca 1890, rozpocznie się w Krakowie wiosenny pięć dniowy jarmark na konie szlachetne, gospodarskie i włościańskie.

Kamieniarsko-Rzeźbiarski Braci Türke za rogatką Wolską, ulica Młynarska № 29-31.

BUSKO Lecznica Zimowa Honowskiego, pomieszcza chorych przymiotowych, wydaje kąpiele siarczano-jodowe

FOTOGRAFJE pośpieszne we 2 godzin, pamiątkowe, chorych, zmarłych, pomniki, wyroby fabryczne

KASZEL i KATAR natychmiast ustępują po użyciu Dragées contre la toux i Płynu od kataru

OGRÓD PRZY DWORZE WIEJSKIM E. JANKOWSKIEGO. Podręcznik do całego ogrodnictwa, stron 720, po rs. 4 z przesyłką.

ANEMIA BEZKRWISTOŚĆ LECZĄ SIĘ PRZEZ UŻYCIĘ PIŁULEK VALLETA ZATWIERDZONYCH PRZEZ AKADEMIA MEDYCZNĄ PARYŻKĄ

Jan Klemens Czajkowski, Adwokat Przysięgły, Długa № 16.

F. Dziechcińskiego, Krakowskie-Przedmieście № 59, wprost Rosursy Obywatelskiej.

ABRICOTINE

Likier stołowy wytworzony z delikatnego owocu brzoskwini, ułatwia trawienie i odznacza się przewybornym smakiem.
Rozliczne podrabiania i naśladowania najlepiej wydatniły różnicę jakie zachodzą porównawczo z prawdziwym likierem, i wpłynęły przeważnie na rozpowszechnienie jego.
Należy wymagać zawsze na etykietach podpisu Fabrykant Abrykotiny produkuje również następujące likiery:

- ★ LIQUEUR D'OR ★
- ★ BLIDAN LIQUEUR DE MANDARINES ★
- ★ FLEUR DE THE ★
- ★ CREME DE CACAO ★

WSZYSTKIE TE PRODUKTA ZJEDNAŁY WYSOKĄ NAGRODĘ W MEDALU ZŁOTYM NA WYSTAWIE PÓWSZECHNEJ R. 1889

Petersburskie Laboratorium Chemiczne,

Izmailowski Prospekt Nr 27,

poleca szczególnie wyroby niżej wymienione:

Pomady najlepszego gatunku i wody wzmacniającej do włosów

CHINOWĄ i TONICZNA,

wyrabiane za pozwoleniem Petersburskiego Urzędu Lekarskiego.

Extrakt végétale violette de Parme,
Champoigne do mycia głowy,
Brylantynę Ess Bouquet,
Perfamy w najlepszych gatunkach,
„Bukiet niezrównany” (Bouquet sans pareil),
Bukiet „Gwóźdź” (Bouquet Clou).

Perfamy wyrabiane przez Petersburskie Laboratorium Chemiczne z okoliczności Wystawy Paryskiej, odznaczające się szczególnie przyjemnym i długotrwałym zapachem, nabywać można we wszystkich perfumerjach, składach aptecznych i aptekach.

282R

10 Złotych Medali i Dyplomów honorowych 10
EKSTRAKT MIĘSNY KOMPANII

LIEBIGA

Z FRAY BENTOS (Ameryka Południowa).

Prawdziwy tylko wtedy, gdy na etykietce każdego słoika J. v. Liebig.

wydrukowane jest nazwisko niebieską farbą.

Ekstrakt Liebiga służy do doraźnego przygotowania wybornej i posilnej zupy, jak również dla poprawienia i zaprawy wszelkich zup, sosów, jarzyn i legumin, a dobrze użyty, stanowi punkt wielkiej oszczędności w gospodarstwie domowym. Wyborny, jako środek wzmacniający dla chorych i osłabionych.

Dostać można we wszystkich większych Składach towarów kolonialnych, delikatesów, materiałów aptecznych, Aptekach i t. p.

SKŁAD GŁÓWNY u KAROLA JACOBSON,
Chłodna Nr 19, Nr telefonu 410.

Mam honor zawiadomić, iż stosownie do życzenia łaskawych moich odbiorców, wprowadziłem do handlu mego egzystującego pod firmą:

„BAZAR WIEJSKI” niezależnie od Produktów Wiejskich DZIAŁ TOWARÓW KOLONIALNYCH i firmę powyższą zmieniłem na

„Bazar Spożywczo-Kolonjalny.”

Staraniem mojem będzie zjednywać sobie nadal względy Sz. klienteli świeżym wyborowym towarem, oraz przystępnymi cenami.

MARSZAŁKOWSKA 125 (pod filarkami). 226 K. ZIEMBICKI

Złoty Medal 1885 r.

KASSY Roberta Bohtego

Nowy-Swiat Nr 34.
SPECJALNA FABRYKA nagrodzona a medalami na wystawach Europejskich i Amerykańskich. — Wyrób pierwszorzędny. — Ceny niskie, znaczny wybór. — Cenniki z rysunkami wysyłają się bezpłatnie.

7R

Weksel na rs. 1,000,

wystawiony przez J. G. Cynamon, w dniu 3 Lutego 1890 r., na zlecenie M. Peretz, płatny w dniu 19 Czerwca t. r., z żyrem tegoż Motla Peretz in blanco w przesyłce pocztą, zaginął. — Ostrzega się aby nikt takowego nie nabywał, gdyż zastrzeżenie właściwe zostało uczynione. 349R

NOWOŚĆ!

Dotąd nieznanego
Wióry stalowe
są dziś zagranicą dla każdego niezbędnym artykułem.

W każdym domu, sklepie, magazynie, restauracji, cukierni i t. p. mają szerokie zastosowanie, a mianowicie: do czyszczenia przedmiotów ze stali, żelaza, miedzi, drzewa, a w szczególności do podłogi.

Pokoje oczyszczane wiórami a nie wodą, zabezpiecza się od wilgoci, mogą być przeto natychmiast zajmowane przez chorych, a więc dla szpitali, hoteli etc. mają nader ważne i doniosłe higieniczne znaczenie.

Malarze, Gipsarze, Stolarze używają Wiórow do czyszczenia danych przedmiotów przed pomalowaniem lub politurowaniem.

Mysliwi, Fabrykanci broni, Siłuszarze, dla utrzymania swoich wyrobów w eleganckim stanie.

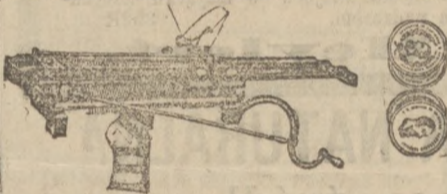
Browary, Dystylarnie i Gorzelnie dla gruntownego, dobrego i taniego czyszczenia beczek i kadzi.

Wióry są w 5-iu grubościach, funt po kop. 30.

WYŁĄCZNA SPRZEDAŻ na Królestwo Polskie w Składzie Maszyn

Rembierz & Jankowski

Warszawa, Marszałkowska Nr 111.
Handlującym rabat. 197R

MASZYNY

do Szycia i do FOCZOCZ. najlepszej konstrukcji, z gwarancją, stanowiące dobry i korzystny zarobek. Sprzedaje na tygodniowe lub miesięczne raty.

JULJAN BERG Mazowiecka Nr 16.

Sadzonki chmielowe

z Saaz (Czechy),

sortowane, z gwarancją za oryginalność i szlachetność, poleca i uprasza o łaskawe spieszne zamówienia

J. VAVRA, w Warszawie, Solec 41,
Dom handlowy wyłącznie chmielom krajowym. 294R

MASZYNY

do tarcia farb, migdałów, kakao, fosforu i innych sypkich produktów, systemu

G. Berndta

opatrzone trzema dokładnie obtoczonymi wałkami z najlepszego ruskiego granitu. Zamówienia przyjmują w Warszawie:

W. KAUTZ

Ceglana 5. Skład Główny na Rosję u D. GERSCHHEIMER i S-ka w Odessie. 216R

SKŁAD

Włózek, Filozeli, Haftów ręcznych, Kanwy, Deseni modnych i Towarów Galanteryjno-Niciarskich

H. SCHIWUJ

Nowy-Swiat 53, naprzeciw Apteki W-go Lilpopa,

poleca WW. Paniom towary po cenach niskich.—H. Schiwuj. 162

W. Wójcicki, Szpitalna Nr 5,

posiada na składzie gotowe obuwie damskie i męskie, po cenach najniższych.—Przyjmuje wszelkie obstalunki i reperacje. — Zlecenia załatwiają się jak najspieszniej, za dobroć poręczam.

Kupujący 3 funty, dostaje 1/4 f. rabatu

Skład Herbaty Olgi Koreszczenko

w Warszawie, Królewska Nr 49,

otrzymuje z Moskwy co tydzień świeże transporty i poleca wyborowe gatunki herbat od rs. 1.56 do rs. 6 za funt.

CIBILS

Ekstrakt mięsny, jako najlepszy rosół lub przyprawa, do nabycia w sklepach kolonialnych i aptecznych. 193

Medal srebrny. Powozy Medal srebrny.

nowe i używane, wybór wielki, ceny przystępne, zastosowane do dobroci wyrobów.

Fabryka Powozów KAROLA BERGER,

ulica Leszno Nr 6. 64

OSTRYGI HOLENDERSKIE

codziennie świeże, nadochodzą do

Handla Win, Towarów Kolonialnych i Delikatesów

Ant. Stępkowskiego,

Wierzbowa Nr. 9 14r

Świeży transport

Fil de perse i fil d'écose,

w dobrych gatunkach, otrzymał Skład Nici 228

Aloizego Ludwiga, Senatorska 6.

Zakład ogrodniczy

w Nowosiolkach, poczta Choroszcz pod Białymstokiem, gub. Grodzieńska, POLECA:

5-6 letnie Grusze, 3-4 letnie Jabłunki i Śliwy w wielce obfitym wyborze i najlepszym gatunku, a także: Agresty, Porzeczki, Maliny, Klony, Kasztany i t. p., po możliwie niskich cenach.

5-6 letnie Czereśnie na wysokich sztamach, z powodu ogromnej ilości takowych, sprzedaje się za bezcen. 330R

STOKFISZ
oraz wszelkie Ryby jaknajstaranniej na świeżem maśle przyrządzane w Mafionezie w Galarecie i na gorąco przez cały post wydaje
Handel Win i Delikatesów
J. PURWINA,
Miodowa Nr 18. 323R

BOGUSŁAW HERSE,

SENATORSKA 10.

W Sobotę dnia 1-go, pozostale

Z WYPRZEDAŻY

TOWARY, PO CENIE ZNACZNIE ZNIŻONEJ.

MLEKO NIEZBIERANE

z majątku Marcelin,

Z dniem 1 Marca r. b., rozpoczynam sprzedaż mleka niezbiieranego w słoikach plombowanych,

1 kwartowych, po cenie 10 kop.—¹/₂ kwartowych, po cenie 6 kop.

Zastaw na szkło 30 kopiajek.

W SKLEPACH: przy ulicy Nowy-Swiat № 22.
" " Bednarskiej " 26.
" " Niecałej " 10.
" " Długiej " 8.
" " Dzikiej " 5.

dostawa do sklepów każdodziennie o godzinie 7-ej rano.—Żywienie krów, jak również postępowanie z mlekiem, zastosowane jest w Marcelinie podług najnowszych zasad nauki, napełnianie zaś słoików, odbywa się na miejscu w majątku, natychmiast po udoju i ochłodzeniu mleka, pod moim nadzorem. 352R

W. Meylerf.

WODA MINERALNA NATURALNA
przeczyszczająca, źródła

FRANCISZKA JÓZEFA

W BUDAPESZCIE.

Według zdania powag medycznych, działa rzeczywiście skutecznie, łagodnie i bez wszelkich złych następstw.

Poleca się jako woda przeczyszczająca, nie zawierająca w swoim składzie szkodliwych dla zdrowia części.—Dostać ją można wszędzie.—Dla normalnego użycia wystarcza lampka od wina dziennie.

Działa pewnie, skutecznie i łagodnie przy obstrukcji i jej następstwach, zatłószeniu wątroby, katarach żołądka i kiszki, hemoroidach i cierpieniach kobiecych. 184R

Składy główne w aptekach PP. Heinricha, Kucharzewskiego, Karola Lilpopy i Ziemińskiego w Warszawie.

Dyrekcja w Budapeszcie.

Dla chorych na płuca
D-ra Brehmera Zakład Lecznicy
w Gerbersdorfie,

pierwsze sanatorium w strefie niesuchoćniczej, założone w 1854 roku, obszerny park ze sztucznymi alejami długości 6 1/2 kilometra, elegancki kurhaus, wspaniałe wille w parku. Ceny umiarkowane.—Lekarz ruski na miejscu.—Prospekty gratis i franco przez administrację Zakładu Lecznicygo **D-ra Brehmera.**

Blizsze wiadomości o Gerbersdorfie patrz „Europäische Wanderbilder” № 34 i 35, Orell Füssli et Comp., Zürich. 344R

Stado Koni Snopków

(7 WIORST OD LUBLINA).

Obecnie wystawionych jest na sprzedaż 10 OGIERÓW czteroletnich 1/2 i 3/4 krwi angielskiej, małej karaj, gniadej i kasztanowatej. 187

Warszawskie Towarzystwo Cegielni miejskich i podmiejskich,

niniejszem zawiadamia, że w kantorze Towarzystwa, od dnia 24 b. m. i r., odbywać się będzie sprzedaż cegły zwyczajnej, prassowanej, dętej, studniówek, karnessów, płyt gzymsowych i wszelkich wyrobów w zakres cegielni wchodzących.

- 1) ze wszystkich cegielni położonych za rogatkami Wolskimi i Jerozolimskimi;
- 2) z cegielni Witkowskiego za rogatkami Belwederskimi;
- 3) i z cegielni w Półkowie przy rogatkach Marymonckich.

Wyroby powyższych cegielni, sprzedawane będą **wyłącznie** w kantorze Towarzystwa, Tłomackie Nr 13, kantor Towarzystwa otwarty codziennie od 9 do 12 i od 2 do 6-ej, oprócz niedziel i świąt. 206

LA GRANDE CHARTREUSE,

słynny likier **żadnym innym** zastąpić się nie dający, znajduje się we wszystkich handlach win i restauracjach.

PROSZKI DO ZEBÓW PELLETIER'A

CZŁONKA PARYŻKIEJ AKADEMII LEKARSKIEJ

ODONTYNA PELLETIER'A

Nadaje białości zębom bez psucia emalii i wstrzymuje próchnienie.

Każde pudełko zaopiecone jest pieczętką tu wydrukowaną, w czterech kolorach.

Fabryka w domu L. Frere 19 rue Jacob w Paryżu. U wszystkich Aptekarzy i w Składach perfum.

ELIXIR PELLETIER

Wzmacnia dziąsła, usmierza ból zębów, perfumuje usta.

Każdy flakonik obopiecony jest pieczętką tu wydrukowaną, w czterech kolorach.

NOWOŚCI SEZONOWE.

LOHSE'GO Peau d'Espagne, Extrait quadruple,

należące do słynnych w świecie specjalności.

LOHSE'GO Konwalije, LOHSE'GO Bouquet Messalina.

LOHSE'GO Lilije złote,

również ogólnie wstawione.

GUSTAW LOHSE, Berlin, 46 Jaegerstrasse.

Perfumer Nadworny J. C. M. Cesarzowej Niemiec.

Dostawca Nadworny J. Ces. Król. Wysok. Następczyni Tronu Niemiec. i Pruss.

Do nabycia w Warszawie, u pp. Alexander & Marcell, Aleksander Lipink, W. B. Śniechowski i t. p. 18r

Dla PP. Felczerów!

W Busku, miejscu kąpielowym, Zakład Felczerki do wydzierżawienia.—Wiadomość: Nowogrodzka 27, m. 6, od godziny 3—4-ej. 237

— Dyrekcja Suwalskiego Klubu miejskiego wzywa życzących wziąć w dzierżawę

BUFET KLUBU

od 1-go maja roku bieżącego. — O szczegóły dzierżawy uprasza się zwracać pismiennie do dyrekcji klubu. 380r

Złoto i Srebro

kupuję, zamieniam i placę najlepiej! Tania, biżuterja nowa i używana, Obrączki, zamówienia na srebra i reperacje. Nowy-Swiat 61, w mieszkaniu 1-e piętro, gdzie fotografja. 284R Henryk Juwiler jubiler.

Owies wyborowy siewny

i na paszę, sprzedaż detaliczna. Skład Aleja Jerozolimska № 37.—Zgłaszać się można także pod № 74, wprost mieszkanie № 2. 239

